

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott

§197

Föreläggande om att inkomma med en slutgiltig tids- och åtgärdsplan för åtgärder avseende avloppsverksamheten vid Södersviks avloppsreningsverk

Dnr E2017-2702

Lågarö 1:11

Beslut

Arbetsutskottet föreslår Bygg- och miljönämnden besluta förelägga Norrtälje Vatten & Avfall AB, 16559269- 3567, i egenskap av verksamhetsutövare för Södersviks avloppsreningsverk att:

1. Redovisa en åtgärdsplan för att utföra nödvändiga åtgärder för att avlägsna överskott av näringsämnen och organiskt material i sjön Bollen. Redovisningen ska vara Bygg- och miljönämnden till handa senast **2022-10-31**. Åtgärder enligt åtgärdsplanen ska utföras senast under år **2023**.
2. Redovisa en tidsplan för när en överföringsledning för spillvattnet från Södersviks tätort till Kapellskärs avloppsreningsverk kan vara klart. Tidsplanen ska vara Bygg- och miljönämnden till handa senast **2022-10-31**.
3. Redovisa hur bräddat spillvatten ska tas om hand vid driftstörningar i ledningsnätet för Södersviks tätort när spillvattnet pumpas via överföringsledning till Kapellskärs avloppsreningsverk. Redovisningen ska vara Bygg- och miljönämnden till handa senast **2022-10-31**.

Bygg- och miljönämnden beslutar även att ta ut en avgift på 9 180 kronor, enligt gällande taxa beslutad av Kommunfullmäktige. Avgiften motsvarar en handläggningstid på sju timmar. Avgiften tas ut även om beslutet överklagas.

Lagrum

Beslutet är fattat med stöd av 26 kap 9, 21, 22 §§ och 10 kap 2 § miljöbalken (1998:808), samt med hänvisning till 2 kap 2, 3, 7 §§ och 10 kap 4 § miljöbalken (1998:808) samt 12 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Beslut om avgift är fattat med stöd av 9 kap 5 § förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt taxa för Bygg- och miljönämndens verksamhet.

Motivering

Bygg- och miljönämnden bedömer att de uppgifter som Norrtälje Vatten & avfall AB (NVAA) redovisat i ärendet inte lever upp till de krav som ställdes i det tidigare utfärdade föreläggandet, då redovisningen inte innehåller några konkreta tids- och åtgärdsplaner.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott

§197

När det gäller punkt 1 i föreläggandet (se bakgrund) har NVAA angivit i sitt svar att Norrtälje kommun behöver ta ett helhetsgrepp och ta vid det arbete som påbörjats samt fullfölja utredning enligt de rekommendationer som beskrivs i bifogad rapport för att restaureringen av sjön Bollen ska bli meningsfull. Vidare utredning kommer att påbörjas så snart som vädret tillåter (isfria förhållanden krävs).

Rapporten lämnade förslag på lämpliga åtgärder som muddring (sugmuddring) eller möjligen muddring följt av aluminiumbehandling. Innan detta kan utföras rekommenderades kompletterande undersökningar, bland annat en inventering av vattenvegetation och stormusslor för bedömning av Bollens naturvärden och för att utreda behov av försiktighetsåtgärder vid planering av åtgärderna.

I övrigt lämnades en mängd rekommendationer för åtgärder från övriga påverkankällor till Bollen. Bygg- och miljönämnden vill där påpeka att detta klagomålsärende är specifikt riktat mot påverkan från Södersviks avloppsreningsverk. Övriga eventuella åtgärder av betydelse för sjön får tas inom annan tillsyn.

Avseende punkt 2 i föreläggandet är NVAAs inriktning att dra en överföringsledning från Södersvik till Kapellskärs avloppsreningsverk för att få en långsiktig och övergripande lösning. Enligt NVAA kommer alternativa ledningssträckor att utredas under våren 2022 och utredningen beräknas vara klar kvartal 3 2022.

Avseende punkt 3 i föreläggandet har det inte redovisats tydligt hur bräddat avloppsvatten ska tas om hand vid driftsstörningar i det lokala spillvattennätet när spillvattnet pumpas via överföringsledning till Kapellskär.

I övrigt bekräftar rapporterna att sjön Bollen är tydligt övergödd och periodvis drabbas av allvarlig syrebrist. Påverkan från Södersviks avloppsreningsverk bedöms vara påtaglig och efter ca 50 års drift även ha en stor del i uppkomsten av den interna belastning som idag påverkar sjöns ekologiska status, framför allt sommartid.

Då det fortfarande återstår att redovisa åtgärder och tidplaner för de tre punkterna i det tidigare föreläggandet om åtgärdskrav, med beslutsdatum 2021-03-18, bedömer Bygg- och miljönämnden det skäligt att förelägga Norrtälje Vatten & Avfall AB såsom verksamhetsutövare om att på nytt redovisa vilka åtgärder som man avser att utföra för att förbättra den ekologiska statusen i sjön Bollen. Redovisningen ska även innehålla en tidsplan avseende punkterna 1 och 2 ovan.

Underlag för beslut

Arbetsutskottets protokoll 2022-05-05 § 146

Tjänsteskrivelse 2022-04-21 med tillägg 2022-07-06

Nämndbeslut med åtgärdskrav 2021-03-18

Svar på åtgärdskrav från NVAA med två bifogade konsultutredningar 2021-12-08

Kompletterande svar på åtgärdskrav från NVAA 2021-12-27

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott

§197

Bakgrund

Till Bygg- och miljönämnden inkom 2021-12-08 en redovisning från Norrtälje Vatten & Avfall AB avseende det föreläggande som utfärdats i ärendet med beslutsdatum 2021-03-18. Föreläggandet innehöll följande punkter:

1. Redovisa en tids- och åtgärdsplan för att utföra nödvändiga åtgärder för att avlägsna överskott av näringsämnen och organiskt material i sjön Bollen. Redovisningen ska vara Bygg- och miljönämnden till handa senast 2021-10-31.
2. Utredda och redovisa ny utsläppspunkt för det renade spillvattnet från Södersviks avloppsreningsverk. Om sjön Bollen fortsatt ska fungera som recipient ska utsläppspunkten förläggas på sådant sätt att spillvattnet genomgår en efterpolerande rening innan det når sjön. Utredningen ska vara Bygg- och miljönämnden till handa senast 2021-10-31.
3. Redovisa en tids- och åtgärdsplan för hur bräddat spillvatten vid Södersviks avloppsreningsverk ska omhändertas för att förhindra att det släpps orenat till sjön Bollen. Redovisningen ska vara Bygg- och miljönämnden till handa senast 2021-10-31.

Som bilaga till svar på föreläggandet bifogades två konsultrapporter (se bilaga 1). Den ena rapporten, "Närsaltstillförsel till Bollen samt åtgärdsförslag för restaurering", redovisade via gängse modellberäkningar hur bidraget med näringstillförsel ser ut till sjön via avrinningsområdets olika punktkällor och diffusa källor. I rapporten konstaterades att sjön Bollen är tydligt övergödd och drabbas av algblomningar under sommaren och allvarlig syrgasbrist under vintern. Vidare lämnades förslag på åtgärder för att minska påverkan på sjön och vilka åtgärder som är lämpliga att utföra i sjön för att minska den interna belastningen

I den andra rapporten "Södersviks reningsverk – förslag till skyddsåtgärder för sjön Bollen" redovisades förslag för hur renat spillvatten kan omhändertas och genomgå ytterligare reningssteg via en våtmarksrening. Redovisningen innehöll förväntad reningsgrad och en kostnads kalkyl.

Vidare innehöll rapporten ett förslag för dragning av överföringsledning söderut för anslutning till Kapellskärsledningen. Kostnads kalkyler jämfördes mellan de båda alternativen. Det påpekades att det inte utförts några geotekniska undersökningar för något av alternativen, vilket är nödvändigt innan det går att avgöra lämpligheten och kostnaderna hos förslagen.

I våtmarksförslaget ingick också beskrivning över hur bräddat, orenat spillvatten kan omhändertas och genomgå rening innan det når Bollen. Någon redovisning över hur omhändertagande av bräddat spillvatten ska ske vid överföring till Kapellskärs avloppsreningsverk saknas i utredningen.

Ett kompletterande svar från NVAA inkom till Bygg- och miljönämnden 2021-12-27 med förslag på vidare utredningar (se bilaga 2).

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott

§197

Tillämplig lagstiftning

Enligt 9 kap. 1 § miljöbalken (1998:808) är utsläpp av avloppsvatten miljöfarlig verksamhet.

Enligt 9 kap. 7 § första stycket miljöbalken (1998:808) ska avloppsvatten avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål ska lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.

Enligt 10 kap. 1 § första stycket miljöbalken (1998:808) avses med föroreningsskada en miljöskada som genom förorening av ett mark- eller vattenområde, grundvatten, byggnad eller anläggning kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt andra stycket 2 sägs vidare att med allvarlig miljöskada avses en miljöskada som är så allvarlig att den genom påverkan på ett vattenområde eller grundvatten har en betydande negativ effekt på kvaliteten på vattenmiljön.

Enligt 10 kap 2 § miljöbalken (1998:808) är den som bedriver en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som bidragit till en föroreningsskada eller allvarlig miljöskada (verksamhetsutövaren) ansvarig för det avhjälpande som ska ske enligt bestämmelserna i detta kapitel.

I 10 kap 4 § andra stycket miljöbalken (1998:808) står att om en verksamhetsutövare visar att den har bidragit till föroreningen endast i begränsad mån, ska även detta beaktas vid bedömningen av ansvarets omfattning.

Enligt 10 kap 5 § första stycket 3 miljöbalken (1998:808) ska den som är ansvarig för att avhjälpna en allvarlig miljöskada utföra eller bekosta det avhjälpande som behövs för att a) återställa miljön till det skick som den skulle varit i om skadan inte uppstått, b) kompensera för förlorade miljövärden i avvaktan på återställande, och c) kompensera för förlorade miljövärden på annat sätt, om ett återställande inte är möjligt. Enligt andra stycket samma paragraf ska det när omfattningen av ansvaret bestäms beaktas om skadan har orsakats av utsläpp eller andra åtgärder som, när de ägde rum, var uttryckligen tillåtna enligt föreskrifter i lag eller annan författning eller enligt en myndighets beslut, eller inte ansågs skadliga enligt den vetenskapliga och tekniska kunskap som fanns då.

Enligt 12 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att i vattenområde släppa ut avloppsvatten från vattentoalett eller tätbebyggelse, om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att sådant utsläpp kan göras utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap 2 § miljöbalken (1998:808) ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Enligt 9 kap 5 § förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken får Bygg- och miljönämnden bestämma att dess beslut om avgift ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott

§197

Enligt 2 kap 3 § miljöbalken (1998:808) ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och Diarienummer 2017-2702 vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta, att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap 7 § miljöbalken (1998:808) ska kraven i 2-5 §§ och 6 § första stycket gälla i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. När det är fråga om en totalförsvarsverksamhet eller en åtgärd som behövs för totalförsvaret, ska vid avvägningen hänsyn tas även till detta förhållande. Trots första stycket ska de krav ställas som behövs för att följa 5 kap. 4 och 5 §§. Lag (2018:1407).

Enligt 5 kap. 4 § miljöbalken (1998:808). får inte en myndighet eller en kommun tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm. Vid prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan försämring eller ett sådant äventyr. Lag (2018:1407)

Enligt 26 kap 9 § miljöbalken (1998:808) får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska efterlevas.

Enligt 26 kap 21 § i miljöbalken (1998:808) har tillsynsmyndigheten rätt att förelägga verksamhetsutövare att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen.

Enligt 26 kap 22 § miljöbalken (1998:808) är den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Enligt 9 kap 5 § förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken får Bygg- och miljönämnden bestämma att dess beslut om avgift ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott

§197

Tillägg till miljö- och hälsoskyddsavdelningens bedömning 2022-07-06

Verksamhetsutövaren har getts möjlighet att yttra sig över Bygg- och miljönämndens arbetsutskotts förslag till beslut i enlighet med 25 § förvaltningslagen. Förslaget till beslut remitterades till NVAA 2022-05-18. Svar inkom 2022-06-13.

Efter att ha granskat inkomna synpunkter på förslag till beslut bedöms det tveksamt om ytterligare undersökningar behövs utföras i form av t.ex. provtagningar för fastställande av referensvärden för fosfor, fosfor- och kvävetillförsel via Bollens inlopp och provtagning i Djupsjön. För Bollen finns redan provtagningsresultat från den recipientprovtagning som skett genom åren och mycket av den provtagning som anses behövas kan ske inom det fastställda recipientprovtagningsprogrammet för sjön Bollen som sker under ett flertal tillfällen per år.

De undersökningar som kvarstår och bedöms nödvändiga är de som ger ett underlag för att åtgärder ska bli kostnadseffektiva och ha en så stor inverkan som möjligt på den interna belastningen, samt inte riskera få en negativ inverkan på sjöns mångfald och naturvärden. Enligt svar från NVAA på tidigare meddelat föreläggande (skrivelse 2021-12-27) skulle dessa undersökningar lämpligen påbörjas vid isfria förhållanden under innevarande år.

Eftersom ett beslut från Bygg- och miljönämnden dröjer till nästa nämndtillfälle som infaller först 2022-09-01, på grund av sommaruppehåll, bedöms det ändå vara skäligt att ge ytterligare tid för redovisning. En stopptid satt till 2022-12-31 bör vara rimlig för att hinna sammanställa en tidsatt åtgärdsplan.

När det gäller att utföra åtgärder enligt åtgärdsplanen föreslås en ändring av föreläggandet från "Åtgärder enligt åtgärdsplanen ska utföras senast under år 2023" till, "Åtgärder enligt åtgärdsplanen ska påbörjas senast under år 2023 och därefter utföras kontinuerligt till dess att de planerade åtgärderna färdigställts."

Avseende punkt 2 och 3 i föreläggandet föreslås att tiden för redovisning förlängs till 2022-12-31 för samordning med övrig redovisning.

Vad som anförts i yttrandet i övrigt föranleder ingen annan bedömning än den som tidigare gjorts och miljö- och hälsoskyddsavdelningen vidhåller sitt ställningstagande avseende dessa punkter.

1. Svar på föreläggande med bifogade konsultrapporter
2. Kompletterande svar från NVAA
3. Tjänsteskrivelse med synpunkter på rapporten "Närsaltstillförsel till Bollen samt åtgärdsförslag för restaurering"
4. Yttrande på förslag till beslut som inkom från NVAA 2022-06-13.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott

§197

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets protokoll 2022-05-05 § 146
- Tjänsteskrivelse med tillägg
- Svar på kommunikering
- Svar föreläggande
- Svar föreläggande komplettering
- Synpunkter utredning

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande